

ת"ד 1712/09/13 - מדינת ישראל נגד משה צוקנדל

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

ת"ד 1712-09-13 מדינת ישראל נ' צוקנדל
בפני כב' השופט נאיל מהנא

בעניין: מדינת ישראל באמצעות לשכת תביעות
תעבורה בירושלים ע"י ב"כ עו"ד עטייה
דאמוני

המאשימה

נגד

משה צוקנדל ע"י ב"כ עו"ד כפיר דור

הנאשם

הכרעת דין

אני מזכה הנאשם מחמת הספק מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

האשמה ומהלך הדין

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו את העבירות הבאות:
 - א. **גרימת נזק לרכוש או אדם**, עבירה על תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: "תקנות התעבורה").
 - ב. **נהיגה בחוסר זהירות**, עבירה על תקנה 21(ג) לתקנות התעבורה.
 - ג. **סטיה מנתיב**, עבירה על תקנה 40(א) לתקנות התעבורה.
 - ד. **מהירות בלתי סבירה**, עבירה על תקנה 51 לתקנות התעבורה.
 - ה. **חבלה של ממש**, עבירה על סעיף 38(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961 (להלן: "פקודת התעבורה").
2. על פי המתואר בכתב האישום, ביום 08.10.12 בסמוך לשעה 12:00 נהג הנאשם בכביש מס' 395 באזור שיפוט ירושלים. בהגיעו לעקומה שנוטה ימינה נהג בחוסר זהירות, בכך שנסע במהירות שאינה תואמת את תנאי הדרך, סטה מנתיב נסיעתו לנתיב הנגדי והתנגש ברכב אחר שהגיע מהכיוון הנגדי. כתוצאה מהתאונה נגרמו חבלות לנוסעים וכלי הרכב המעורבים ניזוקו.

עמוד 1

3. הנאשם הודה בהתרחשות התאונה אולם כפר באחריות לה. לטענתו, התאונה הייתה בלתי נמנעת, שכן הוא נסע במהירות סבירה אולם עקב כשל מכאני ברכב לא היה בידו למנוע את התאונה.

הראיות

4. **מטעם המאשימה** העידו העדים הבאים:

א. מר מרדכי אברהם, הנהג המעורב (**להלן: "הנהג המעורב"**) אשר נסע ברכבו ביחד עם אשתו וילדיו והגיע מהכיוון הנגדי לנסיעת הנאשם;

ב. רס"מ אילן יוסף, בוחן התנועה אשר חקר את התאונה (להלן: "**הבוחן**"). אין מחלוקת כי הבוחן לא הגיע למקום התאונה לאחר התרחשותה אלא מספר ימים לאחר מכן. לטענתו, בעקבות קריאת ההודעה שנגבתה מהנאשם ביום 09.10.12, דהיינו יום למחרת התאונה (ת/3) הוא פנה ביום 15.10.12 למגרש בו אוחסן הרכב וביצע לרכב מספר בדיקות (ת/6). הבוחן זימן את הנאשם ביום 17.10.12 וחקר אותו בעצמו תחת אזהרה (ת/8) וביום 19.10.12 הגיע לזירת התאונה וערך מספר בדיקות בשטח ותצלומים;

ג. עדת הראיהגב' ברברה בן עמי, אשר הגיעה מכיוון נסיעת הנאשם והבחינה בתאונה לאחר התרחשותה.

מטעם הנאשם העיד הנאשם בעצמו. לא הוגשו ראיות מטעמו.

גדר המחלוקת

5. אין מחלוקת, כי הנאשם סטה מנתיב נסיעתו לנתיב הנגדי ובשל כך נגרמה תאונת הדרכים. המחלוקת היא בשאלה האם כטענת הנאשם, התאונה הייתה בלתי נמנעת, כך ששום אמצעי זהירות לא היה מונע אותה או שמא כטענת המאשימה, שהאחריות לתאונה רובצת על כתפי הנאשם.

6. **לטענת הנאשם**, הוא ניסה לבלום ברם, הוא איבד שליטה על הרכב מאחר ומערכת ההיגוי לא פעלה והרכב המשיך בנסיעה לתוך נתיב נסיעתו של המעורב. לטענתו, ככל הנראה, הייתה קיימת בעיה במערכת ה-ABS כפי שטען כבר בפני השוטרת שהגיעה לזירת התאונה וכך גם בעת חקירתו הראשונה במשטרה שנגבתה יום למחרת התאונה. לטענתו, המשטרה לא טרחה לבדוק את גרסתו ובכך נפגעה הגנתו.

7. **לטענת המאשימה**, התאונה נגרמה עקב חוסר זהירותו של הנאשם המתבטאת בכך שסטה מנתיב נסיעתו בהגיעו לעקומה ימינה כתוצאה מנהיגה במהירות שאינה סבירה לתנאי הדרך. המאשימה טוענת כי די בבדיקות שערך הבוחן כדי להסיר את הספק אותו העלה הנאשם בגרסתו בדבר הכשל המכאני.

דיון והכרעה

הסיבה לסטייה- האם התאונה הייתה בלתי נמנעת

8. בהתייחסו למונח "תאונה בלתי נמנעת" קבע בית המשפט העליון כי היא זו, אשר שום ראיית הנולד, שום אמצעי זהירות, שאפשר לצפות להם באופן מסתבר מאדם רגיל ובר דעת, לא היו מונעים אותה (ראה:

ע"א 318/62 **אוליאן נ' גרינשטיין** פ"ד יז 1442; ע"א 169/77 **שוורץ נ' ליברמן** פ"ד לב(3) 561).

הנטל להוכיח כי התאונה הינה תאונה בלתי נמנעת מוטל כמובן על שכמו של הנאשם. עליו בנסיבות העניין, להוכיח כי מפגע או סיבה חיצונית אחרת גרמו לארוע התאונה וכי הדבר הינו מעבר ליכולת הצפיות שלו.

9. אין ספק כי סטיית רכב הנאשם לנתיב הנגדי היתה הסיבה להתנגשות בין שני הרכבים. בנסיבות אלה, על הנאשם לספק הסבר לסטייה זו, שכן ההלכה היא כי סטיית רכב מנתיב נסיעתו יש בה הוכחה לכאורה לרשלנות בדרך נהיגתו. לפיכך, מוטל על הנאשם הנטל להוכיח כי לא היתה התרשלנות בדרך נהיגתו, אלא שגורם אחר שאינו בשליטתו גרם לסטיית רכבו לנתיב הנגדי.

10. הפסיקה כבר קבעה לא אחת כי **נהיגה כדין ובזהירות הראויה היא בצידו הימני של הכביש, ועצם המעבר המוכח לצד שמאל יוצר ראיה לכאורית בדבר נהיגה שלא בדרך הזהירה. החובה להוכיח את האשמה מעל לכל ספק סביר רובצת לעולם על התביעה, אך כאשר מוכחת נהיגה החוצה את הכביש מימין לשמאל, כפי שאירע כאן, נוצרת הוכחה לכאורה לנהיגה חסרת זהירות** (ראה ע"א 446/82 **בלגשווילי נ' אלגבארין**, פ"ד מב(2) 737; ע"פ (י-ם) 1713/93 **בוקובזה נ' מ"י** (פורסם בנבו, 07.06.93).

בנסיבות אלה עובר נטל ההוכחה לנאשם על מנת לסתור את הראיה לכאורה של נהיגה חסרת זהירות מצדו.

11. מהו הנטל הראייתי המוטל על הנאשם בנסיבות אלה? בית המשפט קבע כי: **"שאלת המפתח הנה, אפוא, האם עלה בידי המערער לבקוע סדק, ולו ברמה של ספק סביר, במסקנה הנסיבתית, לפיה תאונת הדרכים שבה היה מעורב, נגרמה בשל התרשלנותו"** (ע"פ (י-ם) 9006/05 **ירון נ' מ"י** (פורסם בנבו, 17.04.05).

12. לשאלת "הספק הסביר" אמר בית המשפט בע"פ (י-ם) 6260/02 **ציון נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, מיום 31.07.02) כי יש לבחון **"אם עלה בידי הנאשם לספק הסבר סביר, שיש לו אחיזה בחומר הראיות - אף אם בית המשפט אינו יכול להכריע בנכונותם של הדברים, בבחינת הוכחת חפותו - שומה עליו לזכותו בדין, ולו מחמת הספק. ההרשעה תתקיים אפוא, רק במקרה שבו העובדות אינן מתיישבות עם מסקנה רציונאלית אחרת מזו המובילה להרשעה, ולאחר שכל הסברי הנאשם לחפותו נדחו כליל"**.

13. לענייננו, עולה השאלה האם הנאשם הרים את הנטל המוטל עליו להוכיח מהן הנסיבות בעטיין סטה. לאמור, האם טענת הנאשם לפיה, הבעיה במערכת ABS היתה הגורם לתאונה, יש לה תמיכה בחומר הראיות. כבר עתה אציין, כי הגעתי למסקנה כי הנאשם עמד בנטל זה וזאת גם על אף שאיני יכול להכריע בנכונות הטענה כי אכן הייתה קיימת בעיה במערכת ה-ABS ואם לאו.

מעיון בדו"ח הפעולה (נ/2) שנערך על ידי השוטרת ענת כהן, אשר הגיעה למקום התאונה מיד לאחר התרחשותה, עולה כי הנאשם מסר תגובה ראשונית כבר במקום התאונה כי **"הוא איבד שליטה על הרכב, לא היה לו הגה ונכנס ברכב שבא ממולו"**.

14. מעיון בהודעת הנאשם שנגבתה למחרת היום בתחנת המשטרה עולה, כי כבר במועד זה טען הנאשם כי

סיבת הסטייה מקורה במערכת ה-ABS. הנאשם מסר כי נסע במהירות איטית של 30-40 קמ"ש, ובהגיעו מעט לפני סיבוב ימינה רצה להאט יותר את מהירות הרכב ולפיכך לחץ על דוושת הבלמים אולם לטענתו לא היתה לו שליטה בהיגוי (ת/3, ש' 9), ומשכך, משהגיע לעקומה לא יכול היה לכוון את ההגה ימינה בכיוון העקומה, והרכב המשיך בנסיעה ישר לכיוון הנתיב הנגדי ואז התרחשה התאונה.

15. הנאשם התבקש ליתן הסבר מה משמעות טענתו ביחס לתקלה במערכת ה-ABS והוא תיאר את המצב בפני המומחה עוד בחקירתו בפניו (ת/3, ש' 27-28).

16. בעקבות הודעתו זו של הנאשם, הגיע הבוחן למגרש אליו נגרר הרכב על מנת לבדוק אותו. הבוחן ערך מזכר לפיו הוא הבחין בנזק בחזית הרכב וכי ארבעת הגלגלים של הרכב היו עם לחץ אוויר תקין. עוד ציין הבוחן כי: **"ניסיתי להניע את המנוע של הרכב אך ללא הצלחה, זאת עקב הנזק ברכב. בדקתי את הרכב בעמידה כשהמנוע דומם"** (ת/4).

לטענת הבוחן הוא לא יכול היה לבדוק האם מערכת ה-ABS הייתה תקינה עובר לתאונה או לאו (עמ' 7, ש' 13-14; ש' 24-25; ש' 30-31), אולם הוא רק יכול היה להניח כהשערה כי התחושה שתיאר הנאשם מקורה במערכת ה-ESP (עמ' 7, ש' 26-31). יודגש, כי הבוחן לא יכול היה לשלול את טענת הנאשם ואף אישר כי **"...היא יכולה להביא לתחושה כמו שתיאר הנאשם"** (עמ' 5, ש' 9).

17. כידוע מערכת ABS מטרתה לסייע במניעת נעילת הגלגלים בבלימת חירום תוך קיצור מרחק הבלימה. בענייננו, הנאשם העלה טענה כי תקלה במערכת ה-ABS גרמה לחוסר שליטה ברכב כתוצאה מאובדן יכולת ההיגוי עד כדי ארוע התאונה. בכך עמד בנטל המוטל עליו לסתור את הראיה לכאורה כי נהיגתו בחוסר זהירות היתה הגורם לתאונה. בנסיבות אלה, חוזר הנטל אל המאשימה להפריך טענתו זו של הנאשם, אולם המאשימה לא עמדה בנטל זה, שכן הרכב לא נבדק במישור זה ונותרו סימני השאלה אותם העלה הנאשם ללא כל בירור.

אציין כי לא ברור מדוע לא ניתן היה לבדוק את מערכת ה-ABS מקום שניתן טכנית בהחלט לבצע בדיקה כאמור. אומנם בדיקה כנ"ל כרוכה במאמץ מעבר לבדיקה כללית רגילה, אך היא היתה מתבקשת לאור גרסת הנאשם.

18. בכך, עמד הנאשם בנטל המוטל עליו להראות, במידה שאף עולה על אותו ספק סביר, שדי היה בו כדי להביא לזיכוי וולו מחמת הספק. הנאשם הצליח לעורר ספק כי סטיית רכבו אל הנתיב הנגדי לא נבעה מחוסר זהירות שניתן לייחס לו, כי אם עקב אותו כשל מכאני ברכב.

19. משלא בוצעו כל הבדיקות ההכרחיות על ידי הבוחן המשטרתי, במטרה להגיע לחקר האמת, על מנת לברר נושא הכשל המכאני במערכת ה-ABS ניתן לקבוע כי עדותו של הנאשם לא נסתרה על ידי ממצאים אובייקטיביים באשר לנסיבות התאונה.

20. הבוחן העיד בפניי כי הוא שב וחקר את הנאשם לאחר שערך בדיקה כללית לרכב וזאת על מנת לנסות ולהבין היטב את טענתו בעניין הכשל המכאני. אולם אף לאחר שהנאשם שב וחזר על אותם דברים, לא מצא הבוחן לנכון לבדוק את מערכת ה-ABS ונימק זאת בחוסר יכולת טכנית לעשות כן.

21. המדובר הוא במחדל חקירתי, שניתן למנוע אותו ע"י ביצוע בדיקה למערכת הנטענת וכי אז, ניתן היה

לברר טענת הנאשם בדבר הכשל המכאני אותו העלה בהזדמנות הראשונה.

22. למסקנה זו הגעתי, אף מבלי לקבל חוות דעת מטעם הנאשם, זאת נוכח העובדה שהנטל בהקשר זה מוטל על המאשימה, ובהינתן כי לא נבדקה טענתו כדבעי, והדבר כמובן פוגע בהגנתו של הנאשם.

23. לסיכום נקודה זו, הנאשם סיפק הסבר לסטייה וכן טענתו שקיימת אפשרות כי התאונה הינה תאונה בלתי נמנעת, נמצאה כטענה אפשרית שלא הופרכה.

מהירות נסיעת הנאשם

24. בעובדות כתב האישום נטען, כי "**הנאשם נהג בחוסר זהירות בעקומה בכביש, בכך שנסע במהירות שאינה תואמת את תנאי הדרך, סטה מנתיב נסיעתו וגרם לתאונה בה כלי הרכב התנגשו**".

בשל כך יוחסה לנאשם עבירה על תקנה 51 לתקנות התעבורה, לפיה:

"לא ינהג אדם רכב אלא במהירות סבירה בהתחשב בכל הנסיבות ובתנאי הדרך והתנועה בה, באופן שיקיים בידו את השליטה המוחלטת ברכב".

25. בהתייחסו לעבירת הנסיעה במהירות שאינה סבירה קבע בית המשפט העליון ברע"פ 6338/99 בוחניק נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.10.99) את הדברים הבאים:

"נהיגה במהירות סבירה היא מושכלת יסוד של כל אוחז הגה. המהירות הסבירה אינה ניתנת להגדרה כמותית מראש (להבדיל מהמהירות המרבית המותרת), המהירות הסבירה נגזרת, בין היתר, מתנאי השטח, תנאי הראות, מזג האוויר וכו'. לא דומה המהירות הסבירה ביום גשום למהירות הסבירה ביום בהיר, ולא דומה המהירות הסבירה בדרך עקלקלה למהירות הסבירה בדרך הישר".

26. אין מחלוקת, כי המהירות המרבית המותרת בכביש הינה 60 קמ"ש (ראה: ת/5, תמונה מס' 3), אין גם מחלוקת כי הכביש היה רטוב עקב גשם ראשוני שירד באותו יום (ת/3). בחקירתו הראשונה מסר הנאשם כי במועד התאונה הוא נסע ב"מהירות נסיעה איטית של בערך 30-40 קמ"ש" (ת/3, ש' 6-7). מעיון בחקירתו השנייה (ת/8) עולה כי הנאשם לא הוזהר כלל בתחילת החקירה על חשד לעבירת נהיגה במהירות שאינה סבירה. כך גם תוכן החקירה, הנאשם לא נשאל שאלות ישירות ביחס לנהיגתו הבלתי סבירה. הוא נשאל באופן כללי מדוע היה צורך להאט לפני העקומה והוא ענה כי הוא רצה להאט על מנת להיכנס לאותה עקומה.

לטענת הסניגור, משלא הוזהר הנאשם ביחס לעבירה הנ"ל בטרם חקירתו, לא היה מקום לטענתו להעמידו לדין על עבירה זו.

אכן, אני מקבל את טענת ההגנה, שקיים צורך הכרחי להזהיר את הנחקר בטרם חקירתו לגבי החשדות נגדו וכנגד אילו עבירות הוא אמור למסור את גרסתו. העדר אזהרה כאמור, פוסל את האפשרות המעשית לייחס לנאשם בכתב האישום, עבירות שלא הוזהר כי הוא נחשד בהן.

27. יחד עם זאת, גם אם נקבל כנתון שהדברים עלו במהלך החקירה וכי טרם חקירתו לא היה ידוע שהנאשם נסע במהירות בלתי סבירה, הרי בנסיבות אלה על המאשימה לספק תשתית ראייתית מספקת, מעבר לכל ספק סביר, בדבר נסיעתו של הנאשם במהירות בלתי סבירה.

תשתית כזו, לא בוססה היטב, ולא הוכח כי הנאשם נסע במהירות בלתי סבירה, כפי שיוסבר להלן.

28. הבוחן העיד בפניי כי לא רק שאין לו כל דרך להוכיח את הטענה כי הנאשם נסע במהירות בלתי סבירה, אלא שמדובר לטענתו בהשערה בלבד "אני חשבתי שהגורם לתאונה היא מהירות מצד הנאשם בהגעה לעקומה אבל אין לי כלים ממשיים להראות את זה". הסניגור ניסה בחקירתו הנגדית לדלות מהמומחה הסבר כיצד מעמידים לדין את הנאשם במצב שכזה על עבירה שלא ניתן להוכיח אותה, אולם לא היתה תשובה מספקת בעניין (עמ' 6, ש' 16).

29. התוצאה היא שהטענה לפיה הנאשם נהג במהירות שאינה תואמת את תנאי הדרך, לא הוכחה כלל בראיות על ידי המאשימה. ראיות אשר כאמור לא היו מלכתחילה כדי להעמידו לדין על עבירה זו, וזאת כנראה היתה הסיבה מדוע הנאשם לא הוזהר בטרם חקירתו על חשד בעבירה זו.

30. בנסיבות אלה, הגעתי למסקנה כי משלא ניתן היה לקבוע ממצא ביחס למהירות נסיעת הנאשם וכאשר אין כל ראייה לכך שמהירות נסיעתו חרגה מהמהירות המותרת או שהייתה בלתי סבירה לתנאי הדרך, אני מורה על זיכוי גם מעבירה זו.

לסיכום

31. אשר על כן, אני מזכה את הנאשם מחמת הספק מהעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתנה היום, כ"ט ניסן תשע"ד, 29 אפריל 2014, במעמד הצדדים